

Élelmezés-egészségügyi ellenőrzések a Balatonnál

Betartják a szigorú élelmezés-egészségügyi előírásokat a balatoni vendéglátóhelyeken. A higiénés helyzet összességében megfelelő, ám nem teljesen gondtalan — mondotta László Nándor, az Egészségügyi Minisztérium osztályvezető-helyettese. — A vendéglátóiparban dolgozók, — állapította meg — együttműködve a köz-

egészségügyi és járványügyi hálózattal, nagy erőfeszítéseket tesznek a balatoni üdülők zavartalan nyaralása érdekében. Erről tanúskodnak a rendszeres közegészségügyi és járványügyi ellenőrzések és ezt bizonyította a hét végén a déli parton lezajlott nagyszabású KÖ-JÁL-razzia is.

„Rajtolnak” az új tantervek

Közköztudatunk továbbfejlesztésének fontos állomása lesz az idei szeptember: megkezdődik az új tantervek lépcsőzetes bevezetése az általános és a középfokú iskolákban. Az általános iskolák első osztályában valamennyi tantárgyból, a 3., 4. és a 6. osztályban pedig csak néhányból „rajtolnak” az új tantervek. A középiskolák közül csak a szakmunkásképzést folytató szakközépiskolákban lesz változás az idén. A pedagógusok felkészülten várják az új tantervek bevezetését, hiszen az oktatás és nevelés tartalmi megújítását az egész társadalom megkülönböztetett figyelemmel kíséri. Az új tantervekre való áttéréssel nem kisebb munka kezdődik el iskoláinkban, mint a hagyományos műveltségterületnek hozzáigazítása a fejlett szocialista társadalom megnövekedett követelményeihez, például a tudományos-technikai fejlődés gyorsuló üteméhez.

Régebben a tanterv — nálunk s más országokban is — kizárólag a tanulóifjúságnak átadandó tudományos ismeretek foglalatát jelentette. Tulajdonképpen csupán azt tartalmazta — szigorú előírások formájában —, hogy a tanárnak mit kell megtanítania szaktárgyának ismeretanyagából, a diáknak pedig ezzel kapcsolatban milyen követelményeket kell teljesítenie.

Ennek a százados igénynek is megfelelnek a mintegy öt esztendői munkával készült új tantervek, természetesen az ismeretek esszerű megújításával, de igazi jelentőségük korántsem csak a tananyag felfrissítésében rejlik. A megtanítandó tartalom kiválasztásában és elrendezésében — a szocialista nevelés céljainak elérése érdekében — az általános iskola első osztályától kezdve a tanuló személyiségének sokoldalú fejlesztése áll az első helyen. A tanulókat nem elsősorban a tudás tárolására, hanem a megszerzett ismeretek továbbfejlesztésére készíteti a terv. Nagyszerű feladat ez, amely nemcsak a tanítási órák ugyancsak megújult kereteit feszíti szét, hanem előremutat az iskolai nevelőmunka egészének megváltoztatásához is.

Új dokumentumok — ezt a kifejezést használják a közoktatási szakemberek az eddigi tantervek és nevelési tervek helyébe lépő iskolai „szabályzatok” megjelölésére. Találószerű elnevezés, mert szeptembertől kezdve valóban egy műfajilag is új dokumentumgyűjtemény lesz iskoláinkban a pedagógiai tevékenység vezérvonalá. Alapelvek a nevelő-oktató munkához; Tantervek; a tanórán és az iskolán kívüli nevelési terv — íme, ezek az „együttes” alkotó részeit, amelyek nem egymás mellé rendelt iskolai szabálykönyvek, hanem olyan egymásra épülő és egymást átható előírások, amelyek együtt határozzák

meg az iskola nevelőmunkáját.

Hosszan sorolhatnánk, hogy mit tartalmaz a dokumentumcsalád egyik vagy másik tagja, mi a gyökeresen új bennük. Például iskolarendszerünkben még sohasem volt olyan dokumentum, mint az új Alapelvek, amely az iskola teljes tevékenységét koordinálja: megfogalmazza az iskola célját és feladatát, a különböző nevelési tényezők szerepét, a nevelő-déi anyag helyét a nevelési célhoz vezető úton, a tanulóknak elé állított társadalmi követelményeket stb. Vagy hogy a tantervi részből elmaradtak a tanároknak szánt — oly sokszor kifogásolt — szigorú utasítások, ezáltal a tananyag feldolgozásában teljes módszertani szabadságot kapnak a nevelők. Régi óhajuk teljesül ezzel.

Látványos változtatások nem lesznek, amelyekről gyerekeknek vagy tanároknak tartaniuk kellene. Nem borul fel az iskola rendje akkor sem, amikor néhány év múlva minden iskolatípusban átterveznek az új dokumentumokra. Lesznek viszont új tankönyvek, korszerűsített — de nem túlméretezett — tananyag, amelynek megtanítása a nevelői tevékenységnek nem ideg végcélja, hanem csupán eszköz a sokoldalú, művelt szocialista személyiség kibontakoztatásához. Ahogy mindez megvalósul, úgy válik az iskola gyerekeink számára vonzó munkahellyé.

Elszakadni a tananyag gépies közvetítésétől, alárendelni ezt a képességek fejlesztésnek, a tanítást végül is összetett nevelési folyamatnak tekinteni és így végezni, teljesíteni a megnövekedett igényeket — efféle feladatokat ró az új pedagógiai dokumentumok szerinti tanítás a nevelőkre. Nekik maguknak is meg kell újulniuk a korszerűsítési folyamatban, hogy készen állhassanak az új tennivalók elvégzésére.

Az új helyzet ismételt előtérbe állítja a nevelőt, mint a köznevelés döntő tényezőjét. Megnyugtató, hogy oktatáspolitikai és szaktárgyi felkészítésük az új teendőkre — igaz, néhol kisebb-nagyobb zökkenőkkel — megtörtént az elmúlt két évben. Az Oktatási Minisztérium már 1975-ben eljűk tárta a készülő tantervi tervezeteket, s a végleges dokumentumok elkészítésében a szakemberek figyelembe vették az iskolákból érkező észrevételeket. Senkit sem ér tehát igazán váratlanul az új tanterv megjelenése. Kedvező jel az is, hogy pedagógusgárdánk anyagi helyzete tavaly szeptember óta sokat javult, s társadalmi presztízsiük emelkedésével közérzetük is jobb, mint négy-öt évvel ezelőtt. Társadalmunk nem ok nélkül bízik abban, hogy az új feladatok megoldásához a pedagógusok is bizakodva fognak hozzá.

P. Kovács Imre

SZEGEDI ÜNNEPI HETEK

Delibes: Coppélia. Bemutató a Dóm téren, ma este 8 órakor.

Balázs Irén textilkiállítás a Bartók Béla Művelődési Központban, naponta 10—18 óráig.

Samu Géza szobrászművész kiállítás a Bartók Béla Művelődési Központban, naponta 10—18 óra között.

Alföldi festők kiállítás a Gulácsy Lajos Teremben. Megtekinthető 9.30 és 17.30 között.

A 19. Szegedi Nyári Tárlat a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai Képtárában, naponta 10—19 óra között.

Medgyessy Ferenc-emlékkiállítás a November 7. Művelődési Központban, megtekinthető naponta 10—18 óra között.

Kiss Róóz Ilona keramikusművész kiállítás a Juhász Gyula Művelődési Központban, mindennap 10—18 óra között.

Váró Márton szobrászművész kiállítás a Móra Ferenc Múzeum kupolacsarnokában, naponta 10—18 óra között.

A Szegedi Szabadtéri Játékok húsz éve. Kiállítás a Móra Ferenc Múzeum dísztermében, valamint a múzeum állandó kiállításai.

A Viz előtti Szeged, a Somogyi-könyvtár kiállítás, naponta 10—18 óra között.

Hajdú-Bihar megye népművészete. Kiállítás a szőregi Tömörkény István Művelődési Házban, hétfő kivételével naponta 10—12 és 14—18 óra között.

Esmeralda emlékei

Vlaszova, az egykori Esmeralda

„Végzetlenül sajnálom, hogy éppen most kell ebből a városból tovább utazni, amikor már lenne időnk a közvetlen ismerkedésre és barátkozásra is. Ilyenkor azonban mindig azzal a reménnyel utazik tovább az ember, hogy még visszatérhet...” — nyilatkozta 1959-ben, az elutazás előtti pillanatokban E. E. Vlaszova, a Sztanyiszlavszkij és Nyemirovics-Dancsenko Színház balettegyüttesének vezető táncosnője. Esmeralda volt itt, főszereplő a felújított Jákók első balettelőadásán. Csak egyetlen évet kellett várnia, hogy vágya teljesüljön: 1960-ban visszatért, Johannaként.

„Engedje meg, művész, hogy szeretettel köszöntsük, újra Szegeden”. Felragyog az arca, nagyot-mélyet sóhaj, felneve a templom tornyaira. „Életem nagy élménye, hogy ezt a teret annyi év után újra láthatom. Bocssáson meg, egészen különös hangulatban vagyok, nehéz most beszélnem.”

A fényképezőgép segített; amint megpillantotta, „viszszazókkent” a mába, gyakorlatias kérdéseket tett fel, szükségünk van-e a fényre, ha igen, menjünk az öltözőbe, hisz a tér már szürke, alkonyodik. Maszk nélkül, festetlenül, kicsit kiszolgáltatottan állt a színpad alatti öltözőfolyosón a gép elé.

— Az egész város tele volt a fényképpel. Párizsban voltunk Szeged előtt, ott kifinomult művelik mindazt, amit sztárolásnak szoktunk nevezni. Mi tagadás, hírem — nevem volt

már, amikor idejöttem az Esmeraldával. Az utcán megismertek; csak azt mondtam, a szegediek szinte a tenyerükön hordozták. Már-már tapintható volt a tisztelet és szeretet, ami áradt felém, bárhol megfordultam. Az emlékeimben ez a meleg, közvetlen légkör él leginkább, amit a közönséggel való kapcsolatokat jellemezte. Emlékszem persze bonyodalmakra is; tudja, Esmeraldának nemcsak táncolni kellett, de boldogulni egy kecskével. Először vén, szakállas állatot hoztak a színpadra, gyötörtük egymást egy darabig, aztán mindenki belátta: ez sohasem adja a fejét színészkedésre. Kerítették valahonnan egy kisgidát, káposztával értem el bizonyos eredményeket a bemutatóra, éppen összebarátkoztunk volna, amikor el kellett búcsúzni. Most is látom, ahogy toporgott, emelgette a mell-ső lábait — haragszóra.

— Az Esmeralda megmaradt nekem a legkedvesebb szerepnek. Most is táncolom. Igen, táncolok még, túl a negyvenen... És pedagógiával foglalkozom. A színház: az életem. Legfontosabb célom, hogy a mostani tehetségekkel, a fiatalokkal megértessem: a balettművész csak akkor érhet a csúcshoz, ha jó színész is. Ezt Burmeisztől tanultam, sokunk pályája igazolta. A legkövetkező technika sem pótolhatja a színészi átélést. A tánc halott, nem éri el a közönséget, ha kifogástalan technikával bár, de átélés nélkül adják elő. Én tudom; a nézők többségének majdnem mindegy, hogy a klaszszikus mozdulat technikailag jó, avagy nem egészen. Ha lélek él benne, vagyis, ha a művész érti a mozdulat tartalmát, elsajátítja, és sajátjaként képes közvetíteni — a közönséget megérinti valami, kapcsolat születik, lélektől lélekig.

A Coppéliát bemutató együttesben, összesen heten vannak Szeged húsz évvel ezelőtti vendégei közül; hárman, akik akkoriban főszerepeket táncoltak: Alekszej Csicsinadze, balettmester és koreográfus, a mostani előadás rendezője, V. T. Bovi, ma táncpedagógus (1960-ban az egyik szereposztás Johannája) és Vlaszova.

Sulyok Erzsébet

Próbalesen a dómszínpadon

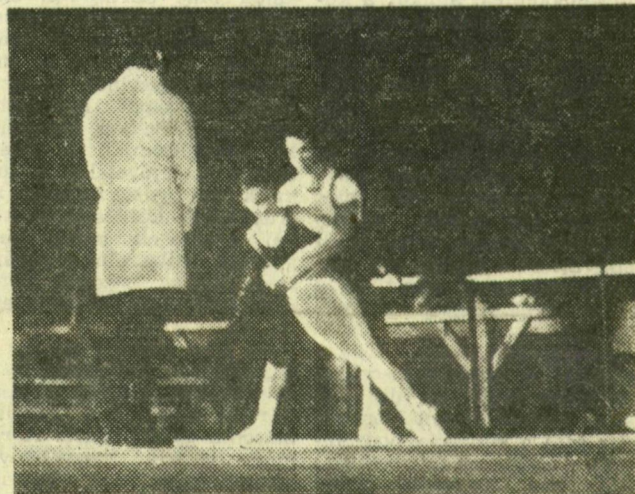
Késő délután előkerültek a gyakorlókorlatok, kemény munka kezdődött a színpadon. Bent és a kulisszák mögött nyüzsgő méhkassá bolydult a társulat. A rendező-koreográfus Csicsinadze könnyörtelen tempót diktált a mikrofonba, mindenkinek akadt dolga, pergő ritmusban, gyorsan, fegyelmetlenül próbáltak. A zongora hangjaira csoportos és szólótáncok, pas de deux-ök sorjázta a platón. Az együttes tagjai alkalmi öltözetben persze, kardigánokkal, combnyakig fölérő meleg harisnyákban.

Egészen fiatalok és idősebbek arányos elegye a moszkvai Sztanyiszlavszkij és Nyemirovics-Dancsenko Színház balettje. Maga Csicsinadze hetedmagával itt járt 1959-ben is, táncolt az Esmeraldában, most irányítja az új nemzedéket, melyről az első benyomások igen kedvezőek. A tér, méreteivel, láthatóan nem okoz gondot, a szólisták könnyedén átszökkelik, a kar pedig — nyilván létszámban megduzzasztva — teljességgel betölti a színpadot, amit pedig E. G. Sztenberg díszletei cseppet sem zsugorítanak, a táncosok munkáját könnyít-

tendő. Az első próbaestén még megtudjuk, a címszerepet — a kiadott műsorfüzetből eltérően — Ludmilla Rizsova táncolja. Persze amíg szükséges, hiszen Coppélia a valóságban bábu, Coppélius mester agyának szüleménye, amely a tulajdonképpeni bonyodalmat okozza.

A hétfő esti próbát fél tíz táján lefűjták: az együttes moziba ment. Tegnap már főpróbát tartottak a téren ma este pedig bemutató Delibes balettje, a Coppélia először kerül a dómszínpadra, ahol az elmúlt két évtized során már 11 balettművet láthatott a közönség. Az Esmeraldát és a Jeanne d'Arc-ot ugyancsak a Sztanyiszlavszkij és Nyemirovics-Dancsenko Színház mutatta be, majd ezt követte a Kóvirág, a Párizs lángjai, A fából faragott királyfi, az Otello, a Gorda, a Hattyúk tava, amely két évadban is ment, a Bahcsiszeráji szökőkút, a Csipkerózsika és a Spartacus. A premerek többsége szovjet társulatok nevéhez fűződik, miként a tizenkettedik is, a Coppéliáé.

N. I.

Tréningesendélet, az elmaradhatatlan korlatokkal

Az árkádorsói öltözőben békésen pihenő „címszereplők”, a bábuk

Acs S. Sándor felvétele. Bemutatója a második szereposztás művész házaspárja: Galina Krapivina és Mihail Krapivin